

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою

№ _ від _____ 2020 р

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ЗЗСО:

_____ С. Юзюк

Наказ №__ від__ 2020 р

**Замулинецький ліцей
Матеївецької сільської ради
Кодекс безпечного освітнього середовища**

2020 р

Що таке безпечне освітнє середовище

Суспільство очікує від школи не лише статусу освітнього ресурсу, а й простору розвитку та співпраці як усередині, так і з зовнішнім світом. Сучасне освітнє середовище створює неповторне індивідуалізоване та персоналізоване враження, де у кожного є можливість відшукати себе.

Освітнє середовище школи — це місце, де:

- зустрічаються і взаємодіють не лише учні та вчителі, а й батьки, мешканці району, гості школи
- відбуваються не лише уроки, цікаві зустрічі, свята та концерти, але й лекції, семінари, тренінги т
- діють відкриті лабораторії та майстерні у різних галузях науки, мистецтва й технологій.

Освітнє середовище є частиною життєвого, соціального середовища людини, що є сукупністю всіх освітніх чинників, які безпосередньо чи опосередковано впливають на особистість у процесах навчання, виховання та розвитку, виховний простір, що формує особистість. Освітнє середовище — це:

- характеристика життя всередині освітнього закладу
- система впливів і умов формування особистості
- система можливостей для розвитку особистості у соціальному та просторово-предметному оточенні.

За сучасних швидкозмінних умов освітнє середовище школи не існує ізольовано від зовнішніх та внутрішніх впливів, що можуть спричинити як позитивний результат, так і нести деструктивні загрози, небезпеки й ризики. Для протидії таким чинникам необхідно, щоб освітнє середовище навчального закладу було захищеним, безпечним.

3 сторони безпеки освітнього середовища

1. Психологічна

Психотравмівні ситуації в освітньому процесі :

- конфлікти у ланках «вчитель—учень», «учень—учень», «учень—батьки» проблема адаптації в освітньому середовищі
- атмосфера конкуренції між однолітками
- надмірна вимогливість педагогів

2. Екологічна

Екологічно безпечне освітнє середовище — це система психолого-педагогічних умов, впливів і можливостей, які забезпечують захищеність особистості від негативного впливу екологічних чинників, що визначають оптимальність взаємодії зі світом природи.

3. Інформаційна

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті здійснює масовий глобальний вплив на особистість. Серед негативного впливу інформації на сучасне освітнє середовище виділяють

відсутність належних механізмів контролю якості інформації, доступної через сучасні телекомунікаційні технології, що породжує проникнення в освітній простір великого обсягу недостовірної інформації

неконтрольоване проникнення інформації сумнівного, агресивного змісту, яка може сприяти виникненню насильства, булінгу, кібербулінгу .

Безпечне освітнє середовище забезпечує:

- наявність безпечних умов навчання та праці
- комфортну міжособистісну взаємодію, сприяючи емоційному благополуччю учнів, педагогів та батьків
- відсутність будь-яких проявів насильства та наявність достатніх ресурсів для їх запобігання
- дотримання прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу

4 ознаки безпечного освітнього середовища

1. Якість міжособистісних взаємин, які визначають:

Позитивні чинники:

- довіра
- доброзичливість
- схвалення
- толерантність

Негативні чинники:

- агресивність
- конфліктність
- ворожість
- маніпулятивність.

2. Захищеність в освітньому середовищі — оцінка відсутності насильства у всіх його видах, формах для всіх учасників освітнього простору.

Часто жертвами насильства стають певні категорії дітей, зокрема ті, які

- мають фізичні недоліки
- особливості зовнішності та (або) поведінки
- страждають від хвороб
- мають низький рівень інтелекту та труднощі в навчанні
- відчувають страх перед школою
- мають погані соціальні навички або не мають досвіду життя в колективі («домашні діти»).

Щоб унеможливити насильство та створити безпечне освітнє середовище, кожен учасник освітнього процесу повинен мати уявлення не тільки про те, що вважають насильством, але як мінімізувати ризики та небезпеки і створити умови для внутрішньої безпеки та безпеки

референтного довкілля. Це можливо лише завдяки спільній цілеспрямованій діяльності педагогів, учнів і батьків.

3. **Комфортність в освітньому середовищі** – оцінка емоцій, почуттів та переживань, що домінують у процесі взаємодії дорослих і дітей в освітньому середовищі закладу. Нерозвиненість системи психологічної допомоги в освітній установі може призвести до неефективного психологічного супроводу дитини, а у педагогів — емоційного вигорання, і, як наслідок, спричинити професійну деформацію, що і в першому і в другому випадку є серйозною загрозою психічному здоров'ю особистості.

4. **Задоволеність освітнім середовищем** — задоволення базових потреб дитини у: допомозі та підтримці збереженні та підвищенні її самооцінки пізнанні та діяльності розвитку здібностей і можливостей. Основна характеристика процесу взаємодії учасників освітнього середовища — це особистісно-довірливе спілкування, відсутність якого спричиняє досить негативні наслідки, як-от: емоційний дискомфорт небажання висловлювати свою точку зору, думку негативне ставлення до себе втрата особистої гідності небажання звертатися по допомогу ігнорування особистих проблем і труднощів інших дітей та дорослих неухважність до прохань і пропозицій.

5 принципів безпечного освітнього середовища

1. Принцип домінування життя людини як головної цінності
2. Принцип регіональної специфіки
3. Принцип комплексності оцінки небезпек (ризиків)
4. Принцип досягнення максимального ефекту безпеки при наявності мінімуму ресурсного забезпечення
5. Принцип максимальної ефективності

Основні завдання КБОС:

- виявити чинники, що перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу
- відпрацювати систему узгоджених поглядів і уявлень учнів, педагогів, психологів, батьків на освітнє середовище школи
- обґрунтувати умови організації безпечного освітнього середовища та вимоги до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу
- сформулювати конкретні рекомендації учням, педагогічним працівникам, адміністрації ліцею, батькам щодо організації безпечного середовища в закладі.

Правила, конкретні дії щодо захисту дітей від різного роду за-гроз, ризиків під час перебування в ЗЗСО;

Процедури проведення необхідних заходів у випадку порушення безпеки учасників освітнього процесу.

Якщо працівник закладу підозрює, що дитина стала жертвою насильства, він повинен надати інформацію про це в письмовій формі класному керівнику (психологу або керівнику закладу). Класний керівник викликає батьків або опікунів дитини, яка може бути жертвою насильства, і повідомляє їм про це.

Класний керівник повинен підготувати опис ситуації дитини в навчальному закладі та в родині на підставі своїх розмов з дитиною, вчителями, вихователями та батьками і розробити план допомоги дитині. План допомоги має включати рекомендації з таких питань:

- вжиття заходів для забезпечення безпеки дитини, педагога у т.ч. повідомлення компетентних служб про можливий випадок насильства;
- підтримка, яку навчальний заклад повинен запропонувати дитині, педагогу;
- направлення дитини, педагога до спеціалізованого центру для отримання допомоги (за потреби).

У більш складних випадках (пов'язаних із сексуальним насильством, жорстоким фізичним або психологічним насильством) керівник закладу повинен створити групу реагування, до складу якої можуть входити психолог, вихователь або класний керівник дитини, керівник та інші працівники закладу, обізнані із ситуацією або добре знайомі з дитиною. Група реагування повинна підготувати план надання допомоги дитині, її батькам або опікунам, рекомендуючи щільну співпрацю під час його виконання.

Класний керівник повинен поінформувати батьків або опікунів дитини про обов'язок закладу повідомити про можливий випадок насильства компетентні органи

Після того, як педагог поінформував батьків, керівник закладу повинен повідомити про можливий злочин прокуратурі, поліції або окружному суду, департаменту у справах сім'ї та неповнолітніх,

Відповідальність за подальші дії несуть органи, згадані у попередньому пункті.

Якщо про можливий випадок насильства проти дитини повідомляється батькам або опікунам дитини, але факт такого випадку не підтверджується, батьки або опікуни дитини мають отримати інформацію про це в письмовій формі.

Захист особистих даних дитини та працівника ЗЗСО

1. Особисті дані дитини мають бути захищені, згідно з положеннями «Про захист персональних даних»
2. Працівники закладу, які працюють з особистими даними дітей, повинні зберігати їхню конфіденційність і вживати заходів для їхнього захисту від несанкціонованого доступу.
3. Особисті дані дитини надаються лише тим особам і організаціям, які мають на це право, згідно із законодавством, та відповідні повноваження.
4. Працівники закладу мають право працювати з особистими даними дитини та надавати їх в рамках розслідування, яке проводиться міждисциплінарною групою
5. Працівник закладу може використовувати інформацію про дитину з освітньою або навчальною метою лише за умови анонімності дитини та неможливості її ідентифікації за допомогою такої інформації.
6. Працівник закладу не має права надавати інформацію про дитину, її батьків чи опікунів представникам засобів масової інформації.
6. У виключних ситуаціях, якщо це є обґрунтованим, працівник закладу може звернутися до батьків або опікунів дитини за дозволом надати їхні контактні дані представникам засобів масової інформації. Такі дані надаються лише за умови отримання дозволу.
7. Представники засобів масової інформації можуть отримувати дозвіл на доступ до окремих приміщень закладу для підготовки матеріалів для ЗМІ за рішенням керівника закладу.

Доступу до мережі Інтернет

1. Надаючи дітям доступ до мережі Інтернет, заклад зобов'язаний вжити всіх заходів для захисту їх від матеріалів, які можуть зашкодити їхньому належному розвитку.
2. На території закладу дитина може мати доступ до мережі Інтернет у таких випадках:
 - під наглядом учителя на заняттях з вивчення комп'ютера;
 - без нагляду вчителя – на комп'ютерах навчального закладу, призначених для цього (вільний доступ).
3. Коли дитина отримує доступ до мережі Інтернет під наглядом працівника закладу, останній має розповісти дитині про принципи безпечного користування мережею Інтернет. Крім того, працівник

закладу відповідає за забезпечення безпеки дітей при використанні мережі Інтернет під час занять.

4. Використання мобільних телефонів на уроках заборонено.

Сприятливе фізичне середовище

- Адміністрація закладу в співпраці з усією шкільною спільнотою розробляє методи та шляхи забезпечення задовільнення основних фізичних потреб у шкільному середовищі.
- Серед основних фізичних потреб усіх учасників освітнього процесу в шкільному середовищі є такі:
 - **вільний доступ до свіжого повітря.** Школа має забезпечити наявність свіжого повітря в класах під час занять, регулярне провітрювання класів під час перерви та можливість прогулянок дітей на шкільному подвір'ї під час перерв;
 - **вільний доступ до питної води.** Фонтанчики або кулери з питною водою мають бути завжди доступними всім учасникам освітнього процесу в школі.
 - **вільний доступ до туалету.** Шкільні туалети мають відповідати потребам людини в повазі до її гідності та сучасним гігієнічним нормам. Туалети мають бути облаштовані індивідуальними кабінками з дверима, що зачиняються, сучасними сантехнічними системами, забезпечені водою та милом для миття рук;
 - **доступна якісна їжа.** У школі має бути організовано гаряче харчування. Одним з критеріїв вибору оператора, що організовує роботу шкільної їдальні, має стати надання сучасного збалансованого харчування. Вітається також осучаснення інтер'єру їдальні, посуду та естетики подачі страв, а також забезпечення вибору учнями страв з урахуванням їхніх смаків.
 - **надання домедичної допомоги** в разі потреби.

Безпечне та комфортне психосоціальне середовище

● Усі учасники освітнього процесу підтримують дружню, заохочувальну і комфортну атмосферу в ліцеї та в освітньому просторі, ставляться один до одного з повагою. Психологічне насильство та булінг є неприпустимими в стосунках між усіма учасниками освітнього процесу. Правила школи та регламенти взаємодії учасників освітнього процесу мають передбачати комфортне психологічне середовище для всіх і кожного.

● У ліцеї організовується психологічна та соціально-педагогічна підтримка для здобувачів освіти та педагогів. Психологічна служба в ЗЗСО має бути забезпечена організаційними можливостями для ефективної роботи. Необхідне виділення окремого кабінету для роботи шкільного психолога. У закладі також може бути скринька для анонімних звернень до психолога.

- Під час перебування в школі вчителі та учні повинні мати простір і час для відпочинку та психологічного розвантаження. Разом з простором для відпочинку педагогів (вчительською кімнатою) в школі має бути створений простір для психологічного розвантаження та відпочинку учнів.
- Інструментом вимірювання рівня психологічного комфорту в школі може стати анкетування всіх учасників освітнього процесу.
- Проблеми з порушенням правил дружності та взаємоповаги в школі вирішуються на рівні адміністрації ліцею. Розгляд та розв'язання конфліктів також можуть здійснюватися Координаційною радою або Загальними зборами закладу, засновником закладу освіти (органом управління у сфері освіти, який діє від імені засновника). Шкільна процедура розв'язання конфліктів не позбавляє особу права звернутись до суду або до освітнього омбудсмена.